

Datum: 13-03-2018 Nr.: zaaknummer: 120793
Van: het college van burgemeester en wethouders, portefeuillehouder Van Poppel
Aan: de raad van de gemeente Roosendaal
Kopie aan:
Onderwerp: Uitvoering motie 'Voorkomen sluiting buurthuizen'
Bijlage: Notitie Subsidiëring buurthuizen 2019 en 2020

Kennisnemen van

De stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie 'Voorkomen sluiting buurthuizen'

Inleiding

Op 26 januari 2017 heeft de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen ter voorkoming van de sluiting van buurt- en/ of dorpshuizen in Roosendaal. Directe aanleiding was de structurele financiële exploitatieproblemen van enkele buurthuizen. De motie draagt het college op "voor de behandeling van de financiële ruimte met een plan te komen, dat er voor zorgt dat buurthuis organisaties, bij bewezen behoefte in wijk of dorp, niet zonder huisvesting voor hun huidige of geplande activiteiten geraken en dat deze, bij voorkeur maar niet uitsluitend, in hun huidige huisvesting gecontinueerd kunnen worden." Daarnaast wordt het college gevraagd "te komen tot een andere subsidiestructuur voor dorps- en buurthuizen, waarbij maatwerk en accentverschuiving van 'steen gesubsidieerd' naar 'activiteit gesubsidieerd' uitgangspunten zijn en deze te voorzien van een upgrade".

Informatie/kernboodschap

Met de transitie buurthuizen in 2012-2013 is de beweging ingezet om buurthuizen meer zelfstandig te laten opereren. Het verhogen van het subsidiebedrag zou deze koers – en daarmee de stimulans tot ondernemerschap – doorbreken. De financiële analyse van de jaarrekeningen over 2016 toont bovendien aan dat er geen directe noodzaak is om het subsidiebudget over de gehele linie te verruimen. Slechts drie buurthuizen hebben moeite om een solide exploitatie te draaien. Het college heeft daarom gekozen voor een procesmodel waarin ruimte is voor individueel maatwerk.

Het opnieuw verdelen van de subsidie op basis van andere parameters blijkt een lastige opgave. Ieder andere verdeelsystematiek heeft voor- en nadelen en is op dit moment onvoldoende goed te objectiveren. Daarbij zullen er (grote) verschuivingen optreden met ongewenste effecten zoals bijvoorbeeld het financieren van leegstand, het meer subsidiëren dan noodzakelijk van financieel goed presterende buurthuizen, of het juist verergeren of veroorzaken van exploitatieproblemen bij buurthuizen. Bij het herdefiniëren van de verdeelsystematiek kan niet in alle gevallen tegemoet worden gekomen aan de wensen van de buurthuisbesturen en kan daarmee op onvoldoende draagvlak rekenen.

Huidige verdeelsystematiek en verdeling blijft voorlopig intact

Er is geconcludeerd dat het op dit moment niet mogelijk is om op basis van andere objectieve parameters een verdeling te maken voor buurthuizen. Het college heeft daarom besloten om de huidige verdeelsleutel, inclusief de verdeling voor de komende twee jaar intact te laten. Het zoeken naar een nieuwe verdeelsystematiek zorgt voor onnodig veel onrust en onzekerheid bij buurthuisbesturen en leidt de aandacht af van de inhoudelijke ontwikkelingsopgave voortkomend uit de motie.

Resultaatgerichte subsidieafspraken

Het niet aanpassen van de financiering/ verdeelsystematiek betekent niet dat geen uitvoering wordt gegeven aan de motie. Er zijn wel degelijk mogelijkheden om de uitgangspunten 'maatwerk' en 'activiteitengericht' te kunnen toepassen. Dit kan door A) het proces van subsidiering meer resultaatgericht in te richten en B) in gesprek te gaan over de bedrijfsvoering van buurthuizen.

A) Proces van subsidiering

Er kan beter gestuurd worden op de maatschappelijke waarde van buurthuizen door meer maatwerk toe te passen in het proces van subsidiering en daarbij als gemeente een meer richtinggevende rol aan te nemen. Dit sluit aan bij de behoefte van buurthuisbesturen voor meer beleidsmatig/ inhoudelijk overleg met de gemeente over relevante ontwikkelingen en aandachtspunten in de wijken en dorpen. De volgende acties dragen hieraan bij:

- Met ingang van het subsidiejaar 2019 worden per wijk/ dorp specifieke doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen hebben een relatie met de samenstelling van de wijk en de aandachtspunten in de wijk op sociaal maatschappelijk gebied. Het gaat daarbij om thema's als eenzaamheid, armoede, jongeren, meedoen ect. Deze doelstellingen kunnen per wijk/ dorp verschillen. In de subsidieovereenkomst met de buurthuizen worden deze doelstellingen vertaald naar resultaten die door buurthuizen uitgevoerd worden.
- Met ingang van subsidiejaar 2019 geeft de gemeente aan op basis van welke indicatoren zij zal monitoren of buurthuizen in voldoende mate de doelstellingen voor hun wijk/ dorp realiseren. De verantwoording door buurthuizen wordt hierop ingericht door een koppeling te maken met de eerder geformuleerde resultaten. Vast onderdeel van de subsidierelatie met buurthuizen is een individueel overleg over de uitvoering van de subsidie.
- De gemeente stuurt op inhoudelijke afstemming en verbinding met opdrachten aan andere partners in het voorliggend veld, zoals de opdracht aan het Welzijns- en opbouwwerk, Bewonersplatforms ect.

B) Ondersteuning op bedrijfsvoering

Buurthuizen geven aan dat het runnen van een buurthuis sinds de transitie buurthuizen een zware verantwoordelijkheid is die veel van hen vraagt. Capaciteiten als financieel en maatschappelijke ondernemerschap, als ook netwerken en verbinding maken met de wijk/ dorp zijn vanwege het beperkt aantal vrijwilligers wisselend aanwezig binnen buurthuisbesturen. Hierdoor is niet altijd sprake van een efficiënte bedrijfsvoering of een juiste marketing naar buiten toe. De oplossing van een tekort op een exploitatie kan dus ook worden gezocht in het verhogen van de inkomsten en verlagen van de kosten. De volgende acties dragen daaraan bij:

- De gemeente ondersteunt bij het voeren van de bedrijfsvoering door actieve beoordeling van de jaarrekeningresultaten.
- De gemeente stimuleert afstemming en samenwerking tussen besturen bij de inkoop van bepaalde zaken en afstemming over bijvoorbeeld tarieven;
- De gemeente ondersteunt buurthuizen in het leggen van verbindingen met andere partijen in de wijk/ dorp en helpt daarmee in het opbouwen van relevante netwerken;

Consequenties

Resultaat van deze acties vertaalt zich in een efficiëntere bedrijfsvoering en een hogere bezettingsgraad van buurthuizen. De onzekerheid en de kwetsbaarheid in de exploitatie neemt hiermee af en daarmee ook de afhankelijkheid van de gemeentelijke subsidie. Tegelijkertijd ontstaat een beter beeld van de activiteiten die buurthuizen ondernemen en hoe deze aansluiten bij de vraag van inwoners en de aandachtspunten van de wijk.

Communicatie

De motie wordt uitgevoerd in volledige samenspraak met de buurthuisbesturen. In de periode

september – oktober hebben individuele gesprekken plaatsgevonden met de besturen van de elf buurthuizen in Roosendaal en de omliggende dorpen. Tijdens de gesprekken zijn steeds dezelfde onderwerpen besproken en hebben besturen hun zienswijze kunnen geven op de huidige situatie, de bestaande knelpunten en verbeter- en ontwikkelmogelijkheden naar de toekomst en een passende financieringssystematiek. De gespreksverslagen zijn onderling met elkaar gedeeld. Analyses en conclusies op basis van de beschikbare en onderzochte informatie is steeds bediscussieerd en getoetst op draagvlak voor de gekozen oplossingsrichting. Tijdens het gezamenlijk overleg van buurthuisbesturen op 14 februari is door alle besturen ingestemd met de voorgestelde procesafspraken voor de periode 2019 en 2020.

Tijdens de themabijeenkomst van 24 januari is de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie.

Vervolg(procedure)

Ter voorbereiding op de subsidieprocedure voor 2019 en 2020 worden per wijk/ dorp en per buurthuis de aandachtspunten in beeld gebracht. Deze aandachtspunten hebben zowel betrekking op de maatschappelijk/ sociale vraagstukken in de wijk of het dorp, als ook de aandachtspunten in de bedrijfsvoering van het buurthuis zelf. Op basis van de maatschappelijke aandachtspunten worden doelstellingen geformuleerd ten behoeve van de subsidieverstrekking. Over de aandachtspunten met betrekking tot de bedrijfsvoering worden procesafspraken gemaakt, die onderdeel uitmaken van het proces om te komen tot financieel solide buurthuizen. Buurthuizen leveren voor 1 oktober een uitvoeringsplan voor ten behoeve van besluitvorming over de subsidie voor 2019.

Wanneer blijkt dat individuele buurthuizen voor de uitvoering van hun taken voor 2019 en/of 2020 extra financiële middelen nodig hebben, zal dit via een raadvorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd voorafgaand aan het vaststellen van de Programmabegroting 2019.

De gemeenteraad wordt in het najaar geïnformeerd over de stand van zaken.

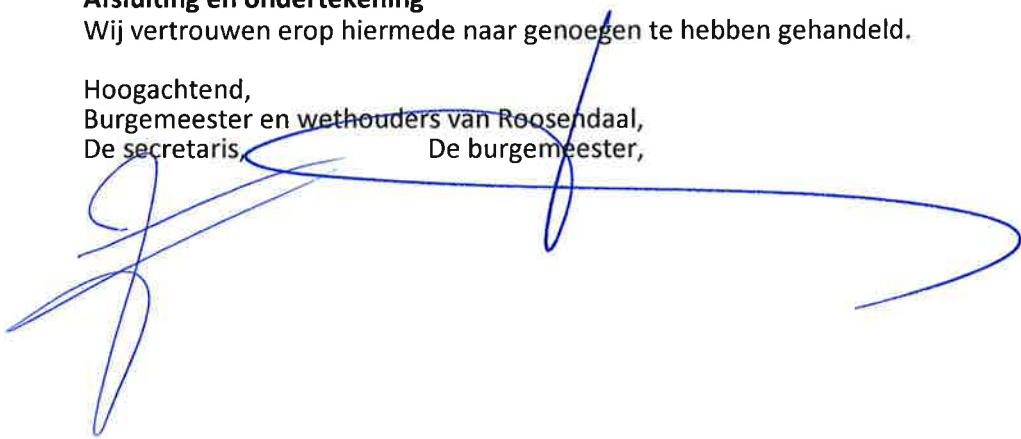
Bijlagen

1. Notitie Subsidiering buurthuizen 2019 en 2020

Afsluiting en ondertekening

Wij vertrouwen erop hiermede naar genoegen te hebben gehandeld.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De secretaris, De burgemeester,

Afbeelding invoegen

SUBSIDIERING BUURTHUIZEN

Uitvoering motie Voorkomen sluiting buurthuizen

“Uiteindelijk is een financiële prikkel niet zaligmakend... Vooral door met elkaar in gesprek te blijven over wat je doet, waarom je dat doet en voor wie je dat doet, kun je als buurthuis echt iets toevoegen”.

Gemeente Roosendaal

Februari 2018

Inhoudsopgave

1.Aanleiding.....	2
2.Context.....	2
3.Aanpak.....	2
4.Huidig beleidskader en verdeelsleutel.....	3
5.Het financieel presteren van buurthuizen.....	4
Actuele ontwikkelingen.....	5
6.Input voor beleid vanuit buurthuisbesturen.....	5
7.Input voor nieuw beleid vanuit gemeentelijke doelstellingen.....	6
8.Probleemdefinitie.....	7
Activiteiten gestuurd subsidiëren.....	7
9.Oplossingsrichting.....	8
A)Proces van subsidiering.....	8
B)Ondersteuning op bedrijfsvoering.....	8
Resultaat.....	9
Bijlage I: Motie Voorkomen sluiting buurthuizen.....	10

1. Aanleiding

Op 26 januari 2017 heeft de gemeenteraad unaniem een motie (Bijlage I) aangenomen ter voorkoming van de sluiting van buurt- en/ of dorpshuizen in Roosendaal. Directe aanleiding was de structurele financiële exploitatieproblemen van enkele buurthuizen, waardoor deze met sluiting bedreigd werden.

De motie draagt het college op “voor de behandeling van de financiële ruimte met een plan te komen, dat ervoor zorgt dat buurthuis organisaties, bij bewezen behoefte in wijk of dorp, niet zonder huisvesting voor hun huidige of geplande activiteiten geraken en dat deze, bij voorkeur maar niet uitsluitend, in hun huidige huisvesting gecontinueerd kunnen worden.” Daarnaast wordt het college gevraagd “te komen tot een andere subsidiestructuur voor dorps- en buurthuizen, waarbij maatwerk en accentverschuiving van ‘steen gesubsidieerd’ naar ‘activiteit gesubsidieerd’ uitgangspunten zijn en deze te voorzien van een upgrade”.

Inmiddels zijn via de Kadernota 2017 incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld, waardoor de continuïteit van de huidige en geplande activiteiten tot eind 2018 is gegarandeerd. Hiermee is ruimte gecreëerd om in gezamenlijkheid met de buurthuisbesturen te komen tot een andere financieringsstructuur voor buurthuizen vanaf 2019.

2. Context

In 2012 is de transitie buurthuizen uitgevoerd als een van de opgaven uit de Agenda van Roosendaal. Het doel van de transitie was tweeledig; enerzijds met minder geld onderdak bieden aan de welzijnsactiviteiten die de gemeente belangrijk vindt en anderzijds meer zelfstandige buurthuizen, die als ontmoetingsfunctie in de wijk fungeren en daarbij meer gebruik maken van de inzet van vrijwilligers en inwoners uit eigen wijk/ dorp. De jaarlijkse subsidie aan alle buurt- en dorpshuizen is gefaseerd verlaagd van € 1.500.000 in 2011 naar € 500.000 in 2013. Dit budget is sindsdien ongewijzigd; ook in de Programmabegroting 2018 is dit budget meerjarig opgenomen voor subsidiering van buurthuizen.

Eerder heeft de gemeenteraad middels moties incidenteel budget beschikbaar gesteld om de financiële knelpunten bij buurthuizen voor de korte termijn op te lossen. Het ging steeds om een bedrag van ongeveer € 60.000,-. Zo is ook in 2016 een motie aangenomen met als doel ook buurthuizen te laten profiteren van investeringsmogelijkheden ten aanzien van het verduurzamen van de gebouwen.

Tijdens de inspraakavond 22 december 2016 heeft de heer Van de Ven namens alle buurthuizen de noodklok geluid, waarbij is aangegeven dat er en meer geld beschikbaar moet komen en dat de huidige verdeelsleutel niet (meer) voorziet in een passende bekostiging van buurthuizen. Dit heeft geleid tot de motie ‘voorkomen sluiting buurthuizen’.

3. Aanpak

Bij de uitvoering van de motie is vanaf de start in gezamenlijkheid met de buurthuisbesturen opgetrokken. In de periode september – oktober hebben individuele gesprekken plaatsgevonden met de besturen van de elf buurthuizen in Roosendaal en de omliggende dorpen. Tijdens de gesprekken zijn steeds dezelfde onderwerpen besproken en hebben besturen hun zienswijze kunnen geven op de huidige situatie, de bestaande knelpunten en verbeter- en ontwikkelmogelijkheden naar de toekomst en een passende financieringssystematiek. De gespreksverslagen zijn onderling met elkaar gedeeld. Analyses en conclusies op basis van de beschikbare en onderzochte informatie is

steeds bediscussieerd en getoetst op draagvlak voor de gekozen oplossingsrichting. Met de gemeenteraad heeft afstemming plaatsgevonden tijdens de themabijeenkomst van 24 januari.

4. Huidig beleidskader en verdeelsleutel

De gemeente heeft in 2012 een beleidskader en nieuwe verdeelsleutel voor de subsidie vastgesteld en deze per 2016 herijkt. Het beleidskader buurthuizen uit 2016 stelt dat “buurthuizen een duidelijke, maar geen exclusieve rol hebben als het gaat om ‘het ontmoeten’ in de wijken en dorpen. De gemeente streeft daarbij niet naar een clustering, sanering of uitbreiding van het aantal buurt- en dorpshuizen. Aan de verspreiding ligt geen verspreidingsnorm ten grondslag. Kwalitatieve overwegingen (gegroeide historische situatie, aard van de bevolking en buurt of dorp, geografische barrières, et cetera) wegen zwaarder dan een kwantitatieve norm. Er dient wel in ieder dorp een ontmoetingsfunctie te zijn”.

De doelstellingen die de gemeente verbindt aan ‘ontmoetingsfuncties’ hebben betrekking op de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen en het stimuleren van actief burgerschap, zodat alle burgers vanuit hun persoonlijke verantwoordelijkheid en (zo veel mogelijk) op eigen kracht actief kunnen deelnemen in de samenleving. Buurthuizen geven invulling aan deze doelstellingen via onderstaande activiteiten:

- activiteiten die een bijdrage leveren aan het voorkomen van isolement en vereenzaming van (groepen) kwetsbare burgers,
- activiteiten die gericht zijn op de vrijwillige inzet van actieve bewoners voor hun omgeving;
- activiteiten door en voor bewoners zelf om elkaar te leren kennen en een beroep op elkaar te kunnen doen;
- ontmoetingsactiviteiten in het algemeen die het sociale netwerk ondersteunen.

Voor het mogelijk maken van de ontmoetingsfunctie verstrekt de gemeente subsidie aan 11 buurthuizen. Het subsidiëren van buurthuizen is geen wettelijke taak van de gemeente. Er bestaan binnen de gemeente meerdere ontmoetingsruimten, die niet door de gemeente worden gesubsidieerd. Voor de 11 buurt- en dorpshuizen is een subsidie beschikbaar van € 500.000,-. Op basis van een in 2012 vastgestelde verdeelsleutel (vaste voet van € 30.000,- met correctie voor huur + rest 75% bruto vloeroppervlak en 25% bezetting) is de subsidie verdeeld over de buurt- en dorpshuizen.

Naast de subsidie op basis van de vastgestelde verdeelsleutel is er bij diverse buurthuizen ook sprake van een andere financiële verplichting, gerelateerd aan meerjarige afspraken met betrekking tot hypotheekrecht of huurlasten.

Wijk/ dorp	Buurthuis	Subsidie	Financiële verplichting
Kroeven/ Langdonk	Wijkbedrijf De Wieken	€ 39.747	
Tolberg	De Bergspil	€ 56.601	Hypotheekrecht + waarborg aflossing geldlening; restantbedrag ultimo 2015 € 455.777,-.
Kortendijk	't Dijksteeke	€ 52.450	Hypotheekrecht + waarborg aflossing geldlening; restantbedrag ultimo 2015 € 776.817,-.
Burgerhout	Keyenburg	€ 66.675	Hypotheekrecht + waarborg aflossing geldlening; restantbedrag ultimo 2015 € 206.538,-.
Kalsdonk	Buurthuis Kalsdonk	€ 46.592	

Westrand	Huis van de Westrand	€ 58.452	
Heerle	De Schalm	€ 22.632	periode 2013 - 2053 jaarlijks € 50.000,- huursubsidie (geïndexeerd).
Moerstraten	De Parelmoer	€ 2.500*	
Nipsen	Nisipa	€ 56.097	
Wouw	De Geerhoek	€ 46.740	
Wouwse Plantage	De Spil	€ 51.514	Hypotheekrecht + waarborg aflossing geldlening; restantbedrag ultimo 2015 € 47.452,-.

* Het bestuur van dorpsaccommodatie De Parelmoer wenst geen gebruik te maken van de subsidie obv de verdeelsleutel. De stichting heeft de ambitie volledig zelfstandig te opereren. De huidige subsidie is bedoeld om de begroting sluitend te krijgen. Miv 2018 is dit budget opgehoogd naar €4.700 vanwege een groter tekort op de begroting.

De gemeente kijkt bij de subsidiering van de buurthuizen uitdrukkelijk naar de meerwaarde van de buurthuizen voor twee van de drie hoofdthema's van de bestuursperiode 2014-2018, te weten: sociaal domein en leefbaarheid en wonen. Met andere woorden: van de buurthuizen wordt verlangd, dat ze met dat subsidie een aantoonbare bijdrage leveren aan de beleidsdoelstellingen van de veranderagenda transformatie sociaal domein en de vitaliteit van wijken en dorpen, zoals zorg en ondersteuning dichterbij (de leefwereld van) de inwoners brengen, de tevredenheid van de inwoners over de geboden ondersteuning vergroten, stimuleren samenredzaamheid inwoners, vitaliteit in wijken en dorpen verbeteren en betrokkenheid van inwoners bij hun directe leefomgeving vergroten. Van de besturen van de buurt- en dorpshuizen verwacht de gemeente binnen de door de gemeente gestelde financiële en inhoudelijke kaders een programmering van activiteiten waarvoor in de concrete invulling per wijk en dorp een ruime mate van vrijheid bestaat. Buurthuizen hebben hiervoor een toekomstplan voor de periode 2017-2018 opgesteld, inclusief een dekkende begroting.

5. Het financieel presteren van buurthuizen

De doelstelling om te komen tot zelfstandige organisaties die met een geringere bijdrage van de gemeente een dekkende exploitatie hebben, is in de periode 2012-2014 gerealiseerd. Het beschikbare subsidie is teruggebracht van € 1.500.000,- in 2011 naar € 900.000,- in 2012 en € 500.000,- in 2013. Uit de jaarrekeningen 2013 blijkt, dat bijna alle buurt- en dorpshuizen het jaar positief of met een beperkt tekort afsluiten. Bij de Geerhoek en De Bergspil is het tekort groter dan € 20.000,-. Dit is ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Het subsidiebudget van € 500.000 is sinds 2013 niet meer gewijzigd. Met deze zekerheid over het budget hebben buurthuizen in de afgelopen jaren hun bedrijfsvoering verder kunnen aanpassen op de vastgestelde individuele subsidie. Over het boekjaar 2016 presteren de buurthuizen op financieel gebied wisselend. De uiteenlopende financiële uitgangsposities zijn hier uiteraard van invloed op. Zo zijn er grote verschillen in eigen vermogen, opgebouwde voorzieningen, bezittingen en kapitaallasten.

Uit een analyse van de jaarrekeningen over 2016 blijkt dat een jaarrekening met een positief resultaat niet alles zegt. Goed presterende buurthuizen beschikken ook over voldoende liquide middelen, een voorziening voor toekomstig(e) onderhoud/ investeringen, kennen een juiste balans tussen kosten en opbrengsten. Buurthuisbesturen geven aan dat buurthuizen niet zonder subsidie

kunnen bestaan. De analyse bevestigt dit aangezien de gemeentelijke subsidie gemiddeld 40% van de inkomsten bedraagt. De afhankelijkheid van de subsidie verschilt wel sterk per buurthuis en heeft een relatie met de afhankelijkheid van een of enkele (grote) huurders.

Op basis van eerdergenoemde criteria kan geconstateerd worden dat het merendeel van de buurthuizen een gezonde exploitatie draait, met een juiste balans tussen kosten en opbrengsten, waarbij in het algemeen voldoende rekening wordt gehouden met toekomstige kosten aan het gebouw of anderszins. De financiële positie van drie buurthuizen vraagt extra aandacht. Het betreft De Wieken, De Bergspil en De Schalm.

Actuele ontwikkelingen

Tijdens de uitwerking van deze motie spelen een aantal ontwikkelingen die een positieve invloed hebben op de exploitatie van buurthuizen.

In 2018 zal met €275.000 uit het Duurzaamheidsfonds uitvoering worden gegeven aan verschillende duurzaamheidsmaatregelen bij buurthuizen. De energielasten van buurthuizen worden daarmee structureel verlaagd, hetgeen ten goede komt aan de exploitaties van de buurthuizen.

Het verlengen van de gemeentegarantie voor 't Dijksteeke en De Bergspil zorgt ervoor dat de maandelijkse uitgaven aan aflossing omlaaggaan, waardoor de liquiditeit bij beide buurthuizen toeneemt. Hiermee ontstaat meer ruimte voor het doen van investeringen en/ of het maken van reserveringen voor de toekomst.

6. Input voor beleid vanuit buurthuisbesturen

Tijdens de individuele gesprekken hebben buurthuisbesturen hun mening en visie gegeven op de problematiek en mogelijke oplossingsrichtingen. In deze paragraaf worden de belangrijkste bevindingen uit deze gesprekken weergegeven.

- De transitie buurthuizen is binnen de gestelde termijn gerealiseerd, zowel inhoudelijk als financieel. Buurthuisbesturen geven aan dat de verandering veel heeft gevraagd van besturen/ vrijwilligers. Zij zijn trots op hoe de buurthuizen de vernieuwing hebben ingezet en op dit moment functioneren.
- Alle buurthuizen hebben naar eigen zeggen een redelijk tot goede bezetting, variërend van commerciële tot maatschappelijke activiteiten en het faciliteren van werk- en/of vergaderplekken voor professionals in de wijken en dorpen.
- Er zijn grote verschillen tussen buurthuizen, in visie, in omvang, in bedrijfsvoering en in de mate waarin aansluiting is/ wordt gezocht met andere partijen. Eigendomssituaties en bijbehorende kapitaallasten zijn verschillend, evenals de positionering in de wijk en de vraag vanuit bewoners.
- De rol van het buurthuisbestuur wordt verschillend ingevuld. Een aantal besturen geeft aan vooral een faciliterende rol te willen spelen in het tot stand brengen van activiteiten. Zij zien vooral activiteiten ontstaan vanuit bewoners en instanties en faciliteren door het beschikbaar stellen van ruimte in het buurthuis. Andere buurthuisbesturen nemen een actievere rol aan en initiëren en organiseren zelf diverse activiteiten. Deze activiteiten sluiten altijd aan bij de algemene doelstelling van ontmoeten en verbinden.

- Buurthuizen in de dorpen hebben een andere functie dan buurthuizen in de wijken. Vanwege het beperkt aantal voorzieningen in de dorpen zijn bewoners meer aangewezen op de ontmoetingsfunctie van het dorpshuis, waarmee het dorpshuis een prominentere rol heeft in het op peil houden van de leefbaarheid in de dorpen.
- Het besturen van een buurthuis wordt als een grote verantwoordelijkheid ervaren. Met name de verantwoordelijkheid als werkgever en de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van het gebouw worden getypeerd als 'zwaar' voor een vrijwilliger buurthuisbestuur. Besturen voelen zich ook kwetsbaar, omdat het bestuur vaak draait op enkele vrijwilligers en omdat in opvolging van bestuursfuncties vaak niet is voorzien.
- Toch zien buurthuisbesturen een terugkeer naar professioneel bestuur en/of beheer niet als oplossing. Het voordeel van het besturen door en met vrijwilligers is de grote betrokkenheid en passie, die voortkomt uit een persoonlijke verbinding met de wijk/ het dorp.
- In alle buurthuizen zijn vrijwilligers, soms met tientallen, actief. Het vinden van vrijwilligers in het algemeen wordt als een probleem gezien. Het aanvullen van het vrijwilligersbestand met mensen uit de Participatiewet wordt niet als oplossing gezien omdat buurthuisbeheerders niet in staat zijn deze mensen voldoende te begeleiden.
- Buurthuisbesturen zien meerwaarde in frequent overleg met de gemeente. Tijdens dit overleg kunnen zaken m.b.t. activiteiten, knelpunten, ontwikkelingen in beleid, subsidiemogelijkheden worden uitgewisseld. Ook vinden buurthuizen dat de gemeente meer werk mag maken van de verantwoording op de subsidie die buurthuizen ieder jaar indienen.
- Over de huidige verdeelsleutel worden verschillende uitspraken gedaan, die niet altijd in overeenstemming zijn met elkaar: 'sinds de invoering niet geactualiseerd', 'ondoorgrondelijk', 'te veel nadruk op stenen', 'omvang is gerelateerd aan kosten', zonder stenen geen activiteiten, 'verschillen tussen buurthuizen komen onvoldoende tot uiting'
- Over een nieuwe financieringssystematiek zeggen buurthuisbesturen dat deze meer gericht moet zijn op de maatschappelijke waarde die buurthuizen hebben. Buurthuizen die het in dat opzicht goed doen, zouden ook beloond moeten worden. Als kanttekening wordt hierbij geplaatst dat het lastig is om de maatschappelijke (toegevoegde) waarde van een buurthuis in beeld te brengen. Daarnaast wordt aangegeven dat positionering (achtergrondkenmerken) van een buurthuis moet worden meegenomen in de financiering.
- Besturen geven aan dat met het beschikbare budget van € 500.000,- de bodem is bereikt. Een aantal buurthuizen heeft moeite hun exploitatie sluitend te krijgen en/of kan onvoldoende middelen reserveren voor onderhoud. Een herverdeling van middelen mag er niet toe leiden dat een buurthuis minder subsidie ontvangt dan nu het geval is. Zonder de bestaande subsidie kunnen buurthuizen niet bestaan. Het subsidiebudget moet verschoond blijven van andere geldstromen, zoals huurlasten en -compensaties.

7. Input voor nieuw beleid vanuit gemeentelijke doelstellingen

Het beleidskader is recent (2016) opgesteld en nog prima toepasbaar op de actuele situatie. Het beleidskader verbindt de opdracht aan buurthuizen al met de opgaven van de gemeente binnen het

sociaal domein (de transformatie). De transformatie van het sociaal domein moet leiden tot een verminderd gebruik van dure, specialistische voorzieningen. In plaats hiervan worden inwoners vaker naar tevredenheid ondersteund vanuit algemene voorzieningen en krijgen zij meer kansen om mee te doen bij reguliere activiteiten. Het leiden van een zo normaal mogelijk leven staat daarbij centraal¹. Om deze verschuiving te kunnen realiseren is een versterking van de basisinfrastructuur nodig. Een versterking, met name gericht op het verbinden van reguliere activiteiten en specifieke professionele expertise op het gebied van (jeugd)zorg.

In de praktijk komen deze verbindingen voorzichtig tot stand. Mede doordat onze zorgpartners en onze lokale netwerkorganisatie Wegwijs buurthuizen steeds vaker als uitvalsbasis in de wijk gebruiken, zal de komende jaren deze verbinding zich vertalen in een groter bereik van buurthuizen onder (kwetsbare) inwoners.

8. Probleemdefinitie

Met de transitie buurthuizen in 2012-2013 is de beweging ingezet om buurthuizen meer zelfstandig te laten opereren. Het verhogen van het subsidiebedrag zou deze koers doorbreken. Hiervoor is naar verwachting onvoldoende draagvlak op bestuurlijk vlak, zowel bij college als raad. De financiële analyse van de jaarrekeningen over 2016 toont bovendien aan dat er geen directe noodzaak is om het subsidiebudget over de gehele linie te verruimen. Slechts drie buurthuizen hebben moeite om hun exploitatie rond te krijgen.

Activiteiten gestuurd subsidiëren

Met bovengenoemde in het achterhoofd heeft de gemeenteraad de focus van de motie gelegd bij *het activiteiten gestuurd subsidiëren*. Feitelijk krijgen de buurthuizen al een activiteitensubsidie. Hier doen zich twee problemen voor:

- 1) De gemeente stuurt niet specifiek op de activiteiten. Aan de voorkant worden niet expliciet doelstellingen geformuleerd en aan de achterkant is onvoldoende controle op de verantwoordingsplicht.
- 2) De huidige verdeelsystematiek zorgt voor een verdeling van subsidie die geen direct verband houdt met de kosten van de activiteit. De huidige verdeelsystematiek is gebaseerd op drie pijlers; een vaste voet, oppervlaktemaat, bezettingsgraad. De koppeling van bezettingsgraad aan financiën stimuleert het ondernemerschap bij buurthuizen en de mate van zelfredzaamheid. De bezettingsgraad kan echter niet gerelateerd worden aan de maatschappelijke toegevoegde waarde van de buurthuisfunctie met **ontmoeten als kerntaak**. De vaste voet van €30.000 voor ieder buurthuis biedt vooral zekerheid over de dekking van vaste kosten, maar werkt niet stimulerend in het ondernemen van (extra) activiteiten). De oppervlakte van een buurthuis kan gerelateerd worden aan de kosten van het gebouw. Tegen het financieren van stenen is echter veel weerstand.

Het opnieuw verdelen van de subsidie op basis van andere parameters blijkt een lastige opgave. Ieder andere verdeelsystematiek heeft voor- en nadelen en is onvoldoende goed te objectiveren. Daarbij zullen er grote verschuivingen optreden met ongewenste effecten zoals bijvoorbeeld het financieren van leegstand, het meer subsidiëren dan noodzakelijk van financieel goed presterende buurthuizen, of het juist verergeren of veroorzaken van exploitatieproblemen bij buurthuizen. Bij het

1 Gebundelde Kracht, VeranderAgenda Sociaal domein, Gemeente Roosendaal, juli 2015

herdefiniëren van de verdeelsystematiek kan niet in alle gevallen tegemoet worden gekomen aan de wensen van de buurthuisbesturen en daarmee op onvoldoende draagvlak rekenen.

Geconcludeerd moet worden dat het op dit moment niet mogelijk is om op basis andere objectieve parameters een verdeling te maken voor buurthuizen. Tenslotte zorgt het zoeken naar een nieuwe verdeelsystematiek voor onnodig veel onrust en onzekerheid bij buurthuisbesturen en leidt dit de aandacht af van de inhoudelijke ontwikkelingsopgave voortkomend uit de motie. Het voorstel is om de huidige verdeelsleutel de komende twee jaar intact te houden.

9. Oplossingsrichting

Het niet aanpassen van de financiering/ verdeelsystematiek betekent niet dat we geen uitvoering kunnen geven aan de motie. Er zijn wel degelijk mogelijkheden om de uitgangspunten 'maatwerk' en 'activiteitengericht' te kunnen toepassen. Dit kan door **A) het proces van subsidiering** meer resultaatgericht in te richten en **B) in gesprek te gaan over de bedrijfsvoering** van buurthuizen.

A) Proces van subsidiering

We kunnen beter sturen op de maatschappelijke waarde van buurthuizen door meer maatwerk toe te passen in het proces van subsidiering en daarbij als gemeente een meer richtinggevende rol aan te nemen. Dit sluit aan bij de behoefte van buurthuisbesturen voor meer beleidsmatig/ inhoudelijk overleg met de gemeente over relevante ontwikkelingen en aandachtspunten in de wijken en dorpen. Dit kunnen we doen door:

- 1) Met ingang van het subsidiejaar 2019 worden per wijk/ dorp specifieke doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen hebben een relatie met de samenstelling van de wijk en de aandachtspunten in de wijk op sociaal maatschappelijk gebied. Het gaat daarbij om thema's als eenzaamheid, armoede, jongeren, meedoen ect. Deze doelstellingen kunnen per wijk/ dorp verschillen. In de subsidieovereenkomst met de buurthuizen worden deze doelstellingen vertaald naar resultaten die door buurthuizen uitgevoerd worden.
- 2) Met ingang van subsidiejaar 2019 geeft de gemeente aan obv welke indicatoren zij zal monitoren of buurthuizen in voldoende mate de doelstellingen voor hun wijk/ dorp realiseren. De verantwoording door buurthuizen wordt hierop ingericht door een koppeling te maken met de eerder geformuleerde resultaten. Vast onderdeel van de subsidierelatie met buurthuizen is een individueel overleg over de uitvoering van de subsidie. Er wordt gedacht aan een maal per jaar (na het aanleveren van de jaarrekening/ voorafgaand op de komende subsidieaanvraag).
- 3) De gemeente stuurt op inhoudelijke afstemming en verbinding met opdrachten aan andere partners in het voorliggend veld, zoals de opdracht aan het Welzijns- en opbouwwerk, Bewonersplatforms ect.

B) Ondersteuning op bedrijfsvoering

De oplossing van een tekort op een exploitatie kan ook liggen in het verhogen van de inkomsten en verlagen van de kosten. Hiervoor is een bepaalde bedrijfsmatige kijk op het runnen van een buurthuis nodig evenals het goed kunnen verbinden met de vraag vanuit de wijk, het 'verkopen' van het buurthuis als geschikte locatie voor activiteiten/ verhuur of een simpele ontmoeting. De capaciteiten binnen buurthuisbesturen voor het uitvoeren van deze opgaven is zeer wisselend. Buurthuizen geven aan dat het runnen van een buurthuis een zware verantwoordelijkheid is die veel van hen vraagt. Hierdoor is onvoldoende tijd en ruimte om actief te werken aan het verbinden met

de wijk/ dorp. Voor het professionaliseren van de bestuursfunctie van buurthuizen zijn een aantal oplossingen te bedenken:

- a. De gemeente ondersteunt bij het voeren van de bedrijfsvoering door actieve beoordeling van de jaarrekeningresultaten.
- b. De gemeente stimuleert afstemming en samenwerking tussen besturen bij de inkoop van bepaalde zaken en afstemming over bijvoorbeeld tarieven;
- c. De gemeente ondersteunt buurthuizen in het leggen van verbindingen met andere partijen in de wijk/ dorp en helpt daarmee in het opbouwen van relevante netwerken;

Resultaat

Resultaat van deze acties vertaalt zich in een efficiëntere bedrijfsvoering en een hogere bezettingsgraad van buurthuizen. De onzekerheid en de kwetsbaarheid in de exploitatie neemt hiermee af en daarmee ook de afhankelijkheid van de gemeentelijke subsidie. Tegelijkertijd ontstaat een beter beeld van de activiteiten die buurthuizen ondernemen en hoe deze aansluiten bij de vraag van inwoners en de aandachtspunten van de wijk.

Bijlage I: Motie Voorkomen sluiting buurthuizen

Agendapunt 7a

Motie "voorkomen sluiting buurthuizen"

De gemeenteraad van Roosendaal, in vergadering bijeen op 26 januari 2017 gehoord hebbende de beraadslagingen,

Constaterende dat:

- Een aantal buurthuizen zoals de Geerhoek, Parelmoer en De Bergspil structurele financiële exploitatieproblemen kennen en over een paar jaar de deuren moeten sluiten
- Verenigingen door De Suite actief benaderd worden om zich aldaar te vestigen waardoor buurthuizen inkomsten mislopen
- Buurthuizen sinds 2012 gekort zijn op de subsidies
- Voor 2015 nog een bedrag van € 60.000 is gealloceerd ten behoeve van subsidieoverbrugging voor de buurthuizen om de leed te beperken.
- In 2016 een motie is aangenomen voor verruiming duurzaamheidsfonds voor o.m. de buurthuizen

Van mening zijnde dat:

- Het behoud van de buurthuizen in dorpen en wijken wenselijk is in het kader van leefbare wijken en dorpen.
- Buurthuizen een anker in de wijk zijn voor diverse activiteiten en ontmoetingen
- Buurthuizen inspringen op diverse noodzakelijke activiteiten zoals beweging, muziek, toneel, sport, educatie, beleving en het tegengaan van eenzaamheid.

Draagt het college op:

1. Te komen tot een andere subsidiestructuur voor dorps- en buurthuizen, waarbij maatwerk en accentverschuiving van 'steen gesubsidieerd' naar 'activiteit gesubsidieerd' uitgangspunten zijn en deze te voorzien van een upgrade.
2. Voor de behandeling van de financiële ruimte met een plan te komen, dat ervoor zorgt dat buurthuis organisaties, bij bewezen behoefte in wijk of dorp, niet zonder huisvesting voor hun huidige en geplande activiteiten geraken en dat deze, bij voorkeur maar niet uitsluitend, in hun huidige huisvesting gecontinueerd kunnen worden

Namens de fracties,

Vrije Liberale Partij	Arwen van Gestel
Roosendaalse Lijst	Cor Gabriëls
CDA	Mustafa Aygün
GroenLinks	Klaar Koenraad
SP	Ada Oudhof
PvdA	Michael Yap
Nieuwe Democraten	Ton Schijvenaars
VVD	Gerard Boons
D66	Harm Emmen